ХУЛОСАИ
шурои диссертатсионии 6D.КОА-003 дар назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон аз рӯйи диссертатсия барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илм

Парвандаи аттестатсионии № _____
Қарори шурои диссертатсионӣ аз 06.07.2024, протоколи № 80

Барои сазовор донистани Вазирзода Дилором Раҷамат, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ.

Диссертатсия дар мавзуи «Ташаккул ва равнақи маблағгузории хурд дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.07 - Молия, муомилоти пулӣ ва қарз санаи 06 – уми апрели соли 2024, суратмаҷлиси №68б ба ҳимоя қабул карда шуд (734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш.Душанбе, хиёбони рӯдакӣ 17), ки бо фармоиши раиси КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон №349 аз 03.12.2021.

Довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ Вазирзода Дилором Раҷамат, санаи таваллуд 13 июли соли 1985, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 2008 факултети иқтисодии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакиро аз рӯйи ихтисоси менеҷмент хатм намудааст. Аз 01.09.2008 то 25.12.2010 дар вазифаи ассистенти кафедраи менеҷмент, аз 25.12.2010 то 10.04.2014 танзимгари факултети иқтисодӣ, аз 10.04.2014 то 21.05.2015 дар вазифаи ҷонишини декан оид ба таълими факултети иқтисод ва идора, аз 8.10.2015 то 7.12.2016 ба ҳайси муаллими калони кафедраи молия ва бонкдорӣ ва аз 11.09.2019 то ҳол ба ҳайси муаллими калони кафедраи молия ва карзи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ фаъолият дорад.

Диссертатсия дар кафедраи молия ва карзи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ иҷро шудааст.

Роҳбари илмӣ: Мирсаидов Муҳаммаднаим Негматович-номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсенти кафедраи назарияи иқтисодии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ.

Муқарризони расмӣ: Шариф Раҳимзода - доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор, директори Институти иқтисодиёт ва демографияи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ва Султонов Зубайдулло Султонович - доктори илмҳои иқтисодӣ, профессори кафедраи молия ва қарзи Донишгоҳи (Славянии) Россия ва Тоҷикистон, ба диссертатсия тақризи мусбат доданд.

Муассисаи пешбар – Донишгоҳи байналмилалии сайёҳӣ ва соҳибкории Тоҷикистон (734055, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, х.Борбад, 48/5) дар тақризи мусбати худ, ки аз ҷониби номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент Исмоилов А.А. навишта шуда, дар ҷаласаи ғайринавбатии якҷояи кафедраҳои фаъолияти бонкӣ ва молия ва андозбандии Донишгоҳи байналмилалии сайёҳӣ ва соҳибкории Тоҷикистон аз 18-уми июни соли 2024, протоколи №12 баррасӣ гардида, аз тарафи Ректори Донишгоҳи байналмилалии сайёҳӣ ва соҳибкории Тоҷикистон доктори илмҳои иқтисодӣ, дотсент Асрорзода У.С. 18-уми июни соли 2024 тасдиқ шудааст, қайд кардааст, ки диссертатсияи Вазирзода Дилороми Раҷамат кори илмии баанҷомрасида ба ҳисоб рафта, дар сатҳи баланди илмӣ-назариявӣ навишта шуда, мазмун ва сохтори он ба талаботи гирифтани дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ, омода намудани диссертатсия ва дигар талаботи муқаррарнамуда ҷавобгӯ аст. Диссертатсия бо забони фасеҳ ва бо истифодаи истилоҳоти қабулшуда навишта шудааст, ороиши диссертатсия тағйиротро талаб намекунад. Автореферат ва мақолаҳои илмии батабърасонидаи унвонҷӯ мазмуни асосии диссертатсияро дарбар мегиранд, натиҷаҳои таҳқиқотро ҳамчун дастоварди нави илмӣ ҳисобидан мумкин аст. Ҷанбаҳои муҳимми мундариҷаи кор дар автореферат инъикос ёфтаанд, ки предмети асосии дифоъ мебошанд.

Дар тақриз хулоса бароварда шудааст, ки диссертатсияи Вазирзода Дилороми Раҷамат дар мавзуи “Ташаккул ва равнақи маблағгузории хурд дар Ҷумҳурии Тоҷикистон“, ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.07 - Молия, муомилоти пулӣ ва қарз, пешниҳод шудааст, кори илмии мукаммал ва баанҷомрасида буда, дар он натиҷаҳои нави назариявӣ ва амалии аз ҷиҳати илмӣ асоснок ба даст оварда шудаанд. Мубрамӣ, навгонӣ, асоснокии муқаррарот, хулоса ва пешниҳодҳо, аҳаммияти таҳқиқот барои илми иқтисодӣ ва амалияи маблағгузории хурд гувоҳӣ медиҳад, ки диссертатсия ба талаботи бандҳои 31, 33, 34, 35, 36, 37 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад ва муаллифи он - Вазирзода Дилороми Раҷамат барои додани дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.07 - Молия, муомилоти пулӣ ва қарз сазовор аст.

Довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ оид ба мавзӯи диссертатсия 15 мақолаи илмӣ, аз он ҷумла, 4 мақола дар нашрияҳои илмие, ки аз ҷониби Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсия шудааст, бо нишондоди 7,5 ҷузъи чопӣ (4,6 ҷ.ч. аз муаллиф) нашр кардааст.

Номгӯйи муҳимтарин корҳое, ки моҳияти илмии диссертатсияро инъикос менамоянд:

а) Мақолаҳое, ки дар нашрияҳои тақризшавандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон:

1. Бобохонова Д.Р. Ҷанбаҳои назариявии ташаккул ва рушди микромолиякунонӣ [Матн] / М.Н.Мирсаидов., Д.Р.Бобохонова// Кишоварз. ДАТ ба номи Ш.Шоҳтемур. -Душанбе, 2019.- №4(85)-С.156-160.
2. Вазирзода Д.Р. Таҷрибаи рушди маблағгузории хурд дар мамолики хориҷӣ [Матн] /Тағоев Ҷ.А., Файзуллоев Т.Т.,Вазирзода Д. // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ – Душанбе, 2021.-№8.-С.118-127.
3. Вазирзода Д.Р. Таҳлили вазъи маблағгузории хурд дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва буриши минтақаҳои он [Матн] / Вазирзода Д.Р. // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ – Душанбе, 2022.-№7. - С.95-108.
4. Вазирзода Д. Р. Хусусиятҳо ва принсипҳои асосии ташаккул ва равнақи раванди маблағгузории хурд [Матн] // Вазирзода Д.Р. // Паёми молия ва иқтисод (маҷаллаи илмӣ-амалӣ).-Душанбе, 2022.- №3 (32) .-С.204-212.

б) Мақолаҳое, ки дар дигар нашрияҳо ба табъ расидаанд:

5. Бобохонова Д.Р.Идоракунии хатарҳо дар ташкилотҳои микромолиявӣ [Матн] / Д.Р.Бобохонова // Маводи конференсияи Ҷумҳуриявии илмӣ – назариявӣ дар мавзӯи «Ҷавонон ва масоили рушди молиявии ҷомеа», (ДДК ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ, 19.05.17).- ш.Кӯлоб 2017.-С. 180-184.
6. Бобохонова Д.Р. Методологияи микромолиякунонӣ ва усулҳои дарёфту фарогирии аҳолии камбизоат [Матн] / Д.Р.Бобохонова // Маҷаллаи илмӣ-амалии байналмилалӣ таҳти унвони «Илм ва иноватсияҳои ҷаҳонӣ, 2020: Осиёи марказӣ».-Алма-Ато, 2020.- С. 20-22.
7. Вазирзода Д.Р. Таҳлили вазъи микромолиякунонӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / М.Н .Мирсаидов. Д.Р.Вазирзода // Маҷаллаи илмӣ-оммавии Донишкадаи технология ва менеҷменти инноватсионӣ дар шаҳри Кӯлоб бо номи «Илм ва технологияи асри XXI». - 2020 / №1 (1).- 130-143саҳ.
8. Вазирзода Д.Р. Идоракунии пардохти қарзҳо ва пешгирии зарарҳо ҳамчун шарти муҳими устувории ташкилоти микромолиявӣ дар шароити муосир [Матн]//Д.Р.Вазирзода/ Маводи конфронси ҷумҳуриявии илмӣ-амалӣ дар

мавзӯи «Вазъи низоми бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи пандемияи коронавирус (COVID-19)», (ДДК ба номи А. Рӯдакӣ, 11.12. 2021, шаҳри Кӯлоб) - Душанбе: «Нашриёти муосир», 2021. – С. 231-239.

9. Вазирзода Д. Р. Танзими давлатии ташаккул ва равнақи бозори маблағгузории хурд дар Ҷумҳурии Тоҷикистон // [Матн] / М.Н.Мирсаидов., Д.Р. Вазирзода // Маводи конфронси ҷумҳуриявии илмӣ-назариявӣ дар мавзуи «Ташаккули бахши молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва нақши он дар рушди устувори иқтисоди миллӣ», (17 декабри соли 2022, шаҳри Кӯлоб) - Душанбе: «Нашриёти муосир », 2022.- С.147-158.

10. Вазирзода Д. Р. Арзёбии раванди маблағгузории хурд ва таъсири он ба пастравии сатҳи камбизоатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] /М.Н.Мирсаидов, Д.Р.Бобохонова//Маводи конференсияи байналмилалии илмӣ – назариявӣ дар мавзуи "Масоили муҳими таъмини амнияти иқтисодии Тоҷикистон ва кишварҳои ҷаҳон дар шароити муосир", (9/10 .06.23.)- ш.Кӯлоб,2023.-С.324-337.

11. Вазирзода Д. Р. Унсурҳои асосии тарҳрезии ташкилотҳои маблағгузории хурди устувор [Матн] / М.Н.Мирсаидов., Д.Р.Вазирзода // Маводи конференсияи байналмилалии илмӣ-назариявӣ дар мавзуи «Рушди низоми бонкӣ ва рақамикунонии бахши молиявӣ» (19-20.12.2023, ш.Кӯлоб)-С.223-228.

Ба унвонии автореферати диссертатсия тақризҳои зерин ворид шуданд:

1. **Мирсаидов Саидакмал Авророрович** – доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор, мудири кафедраи фаъолияти биржавии Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон бо чунин эродҳо:

а). Дар навбати худ кори илмӣ бурд, мекард, ки агар муаллиф таҷрибаи хориҷиро оид ба масъалаи маблағгузории хурд мавриди таҳқиқ қарор дода, имконияти тадбиқи онро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон асоснок мекард;

2. **Султонов Мусулмон Субҳонович** – номзади илмҳои иқтисодӣ, саромӯзгори кафедраи молияи Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав бо чунин эродҳо:

а). Дар қисмати назариявии мавзуи таҳқиқот ақидаи мунақидонаи муаллиф дар бораи маблағгузории худ номаълум аст;

б). Дар қисмати таҳлил муаллиф таҳлилҳои қиёсӣ гузаронида аст, аммо сабабҳои афзош ва ё камшавии рушди маблағгузории хурдро иникос накардаст.

3. **Юсупов Даврон Сиддиқбоевич** – н.и.и., мудири кафедраи кори бонкии Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон бо чунин эродҳо:

а).Агар муаллиф таҷрибаи мамалкатҳои хориҷиро оид ба такмили маблағгузориҳои хурд барои соҳибкории хурду миёна дар мисоли давлатҳои ИДМ шарҳ дода, ҷиҳатҳои мусбати онро муайян мекард, он гоҳ кори илмӣ боз ҳам хубтар мешуд Масалан, сатҳи фоизи қарздиҳии хурд ва механизми пешниҳоди онҳо;

б).Дар кори диссертатсионӣ муаллиф ба рушди маблағгузориҳои қарзӣ барои соҳибкории хурду миёна дар Ҷумҳурии Тоҷикистон диққати махсус додааст, аммо оид ба рушди онҳо дар минтақаҳои ҷумҳурӣ маълумоти мукаммал пешниҳод накардааст.

Шурои диссертатсионӣ қайд мекунад, ки аз тарафи довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар асоси иҷро кардани таҳқиқоти илмӣ:-

– ***коркард карда шуд:*** ба сифати хусусиятҳо ва принсипҳои асосии ташаккул ва равнақи раванди маблағгузории хурд: дастрасии озод ба қарзҳои хурд, пешниҳоди микроқарзҳо ба шаҳрвандони камбизоат, махсусан занҳо, модарони танҳо ва оилаҳои серфарзанд, ки барои бозгашту истифодаи мақсадноки микроқарзҳо масъул ҳастанд, қарзҳои хурд бидуни гарав дода мешаванд, ҳангоми истифодаи қарзҳои хурд системаи кафолати гурӯҳӣ истифода мешавад, яъне гурӯҳ барои пӯшонидани қарзи аъзоёнаш ҷавобгар мебошад, мусоидат ва рушди гурӯҳҳо заминаи дастрасии ояндаи онҳоро ба қарзҳои хурд таъмин мекунад, маблағгузории хурд ба шахсони алоҳида ва хонаводаҳои камбизоат равона карда шудааст, ҳамчунин, микрокорхонаҳо ва хоҷагиҳои деҳқониву фермерӣ низ аз хизматҳои маблағгузории хурд бояд бархурдор бошанд, маблағгузории хурд ин фаъолиятест, ки дар худ симбиози ҳадафҳои иҷтимоӣ ва самараи тиҷоратиро таҷассум менамояд, дохил мешаванд;

- ***пешниҳод шудааст:*** тавсияҳои илман асоснок кардашудаи такмили фаъолияти ташкилотҳои маблағгузории хурд дар шароити иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла масоили беҳтаргардонии таҷрибаи маблағгузории хурд аз нигоҳи коркард ва такмили маҳсулоту хизматрасониҳо, унсурҳои асосии тарҳрезии ташкилотҳои маблағгузории хурди устувор ва идоракунии пардохти қарзҳо ва пешгирии зарарҳо ҳамчун шарти муҳимми устувории фаъолияти ташкилотҳои маблағгузории хурд;

- ***асоснок карда шудааст***: вазъи рушди маблағгузории хурд дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва буриши минтақаҳои он таҳлил шуда, раванди маблағгузории хурд ва таъсири он ба пастравии сатҳи камбизоатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон арзёбӣ гардида, амсилаи бисёрченкаи иқтисодӣ-оморӣ аз рӯйи нишондиҳандаи маблағгузории хурд бо омилҳои ба он таъсиррасон таҳия карда шуда, дар алоқамандии хеле зич қарор доштани онҳо асоснок карда шудааст.

- ***исбот шудааст***: омӯзиш ва имконоти истифодаи ҷанбаҳои мусбати таҷрибаи пешқадами мамолики хориҷӣ барои Ҷумҳурии Тоҷикистон низ муфид мебошад: 1) метавон гуфт, ки маблағгузории хурд ба афзоиши даромади хонаводаҳо таъсиргузор буда, барои ташаккул ва рушди сармояи зеҳнию инсонӣ имконияти хубро фароҳам оварад; 2) махсусан барои шаҳрвандони воқеӣ, инфиродӣ, аз ҷумла барои бекорони дорои неруи эҷодӣ ва соҳибкорӣ имкон медиҳад, ки маблағ дастрас карда, ба ягон намуди машғулияти фоидаовар даст бизананд; 3) барои корхонаҳои хурд ва хоҷагиҳои деҳқонӣ маблағгузориҳои хурд метавонанд ҳамчун сарчашмаи беминнати такрористеҳсоли ҷамъиятӣ ва васеъкунии истеҳсолоти гуногун, инчунин ташкили ҷойҳои нави мусоид барои кор бошанд; 4) маблағгузории хурд дар сатҳи иқтисоди миллӣ ба афзоиши шумораи соҳибкорони инфиродӣ мусоидат мекунад; 5) пардохти андозҳо ба буҷаи давлат афзун мегарданд; 6) барои таъмини талаботи аҳолии камбизоат бо пули нақд дар мавриди ҳалли мушкилоти иҷтимоии онҳо сарчашмаи боэътимоди қарзӣ маҳсуб меёбад; 7) дар ҳолати дуруст ба роҳ мондану танзими оқилона ин падидаи иқтисодӣ метавонад барои аҳолии камбизоат ҳамчун ёрии таъҷилӣ хизмат кунад.

Аҳамияти назариявии таҳқиқот бо инҳо асоснок карда шудааст:

- ***исбот карда шудааст***, ки дар илми иқтисодиёти ватанӣ сарфи назар аз корҳои илмии анҷомшуда баъзе аз ҷанбаҳои таҳқиқот, аз қабили: асосҳои назариявӣ-услубии маблағгузории хурд, таҳлилу арзёбии вазъи рушди маблағгузории хурд, амсиласозии иқтисодӣ-омории омилҳои рушди маблағгузории хурд дар шароити муосир, пешниҳоди илман асосноки самтҳои асосии ташаккул ва равнақи маблағгузории хурд дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти таъсири он ба сатҳи камбизоатӣ таҳқиқоти навро талаб мекунад. Дар диссертатсияи муаллиф барои бунёд намудани асосҳои назариявӣ ва услубии ташаккул ва равнақи маблағгузории хурд дар Ҷумҳурии Тоҷикистон коркардҳои муаллифӣ таҳия гардидаанд;

- ***методҳои муосири*** теҳқиқоти илмӣ пешниҳоди методҳо ва муқаррароти назариявии дар диссертатсия баррасигардида, ба сатҳи дастовардҳои илми иқтисодшиносӣ асос меёбанд, ки дар таҳқиқоти илмии олимони хориҷию ватанӣ инъикос ёфтаанд. Дар диссертатсия инчунин,

методологияи умумиилмӣ, ба монанди синтез, индуксия ва дедуксия, методҳои таҳлили муқоисавӣ, тасвиру графикҳо ва ғайраҳо истифода шудаанд. Истифодаи методҳо ва методологияи зикршуда самаранокӣ ва асоснокии натиҷаҳо, хулосаҳо ва пешниҳодҳои илмиро таъмин намуданд;

- ***баён шудани*** нақши маблағгузории хурд дар паст кардани сатҳи камбизоатӣ. Дар диссертатсия таъкид шудааст, ки ҳалли масоили паст кардани сатҳи камбизоатӣ бо роҳи ташаккул ва равнақи маблағгузории хурд дар Ҷумҳурии Тоҷикистон имконпазир аст. Бинобар ин, дар низоми бозори дохилии маблағгузории хурд чунин тадбирҳо бояд пайваста андешида шаванд: 1) Ба роҳ мондани назорати мунтазам дар асоси принсипи низоми бонкӣ; 2) Аҳаммияти аввалиндараҷа додан ба андешидани маҷмуи чораҳо оид ба ҳифзи истифодабарандагони хизматрасониҳои маблағгузории хурд; 3) пайгирӣ ва ҳалли мушкилоти баланд шудани фоизи қарзҳои хурд дар бозори қарзӣ.

- ***ошкор карда шудааст,*** ки фаъолкунонии ташкилотҳои маблағгузории хурд дар заминаи пешниҳоди роҳҳои такмили фаъолият бо мақсади таъмини рушди устувори нишондиҳадаҳои молиявӣ-қарзии ташкилотҳо мавриди зарурати корбарии идеяҳои навро тақозо мекунад;

- ***омӯзиш:*** дар асоси омӯзишҳои амиқи илмии доктринаҳои олимони хориҷию ватанӣ ҷанбаҳои асосии ташаккул ва равнақи маблағгузории хурд дар иқтисодиёти ҷаҳони муосир муайян карда шуда, мафҳуми маблағгузории хурд ҳамчун шакли фаъолияти молиявие, ки мақсади он дар шароити муосир ҷалб намудани даромад, ба воситаи иҷрои хизматрасониҳои мухталифи молиявӣ, маъмулан ба аҳолии камбизоат ё субъектҳои хоҷагидории хурду миёна аз қишрҳои гуногуни ҷомеа, дар асоси зарурати беҳтар кардани сатҳи зиндагӣ ва баланд бардоштани маърифати молиявии аҳолӣ мебошад, маънидод шудааст;

- ***аз нав такмил додани*** масоили асосии танзими давлатӣ бо мақсади инкишофи бозори маблағгузории хурд ва фароҳам овардани шароити мусоид ба аҳолии камбизоат-факри осебпазир, субъектони эҳтиёҷманди хоҷагидории хурд ва дастрасии онҳо ба захираҳои молиявӣ дар диссертатсия баррасӣ гардида, арзёби шудааст, ки метавонад чиҳати расидан ба ҳадафҳои стратегии сатҳи паст кардани камбизоатӣ таъсиргузор бошад.

Аҳаммияти натиҷаҳои бадастовардаи довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар амалия чунин тасдиқ карда мешавад:

- ***коркард ва ҷорӣ карда шуд:*** натиҷаҳои асосии таҳқиқотии диссертатсия дар фаъолияти ҶСП ТАҚХ “Ҳумо” (маълумотномаи аз 27.12.2023) ҳамзамон дар ҷараёни таълим дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ (маълумотнома аз 29.12.2023) истифода шудаанд;

-***муайян карда шуд,*** ки мушкилоти асосии бозори маблағгузории хурд дар Ҷумҳурии Тоҷикистон иштироки нокифояи чунин ташкилотҳо дар қарздиҳӣ ба соҳибкории хурду миёна ва танзими номукаммалии фаъолияти онҳо мебошад, ки ба коҳиши хатари ин соҳаи молиявӣ монеъ мешавад. Рушди фаъол ва талаботи зиёди истеъмолкунандагон ба ин хизматрасониҳои молиявӣ сатҳи зарурии таҳияи заминаи меъёрии қонунгузориро, ки ба стандартҳои ҷаҳонӣ ва бо назардошти аҳаммияти иҷтимоию иқтисодии маблағгузории хурд барои иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон зарур аст, тақозо мекунад;

-***таҳия карда шуд:*** Бонки миллии Тоҷикистон, институтҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ширкаткунандагони бозори маблағгузориҳои хурд кӯшиш бояд кунанд, ки маърифати молиявии шаҳрвандонро баланд бардоранд ва ба ин васила тасаввуроти дурусти соҳаро дар ҷомеа ташаккул диҳанд ва бо истифодабарандагони хизматрасонӣ кор баранд;

-***муаррифӣ карда шуд:*** бо назардошти масъалаҳои таҳқиқшуда дар диссертатсия шартҳои асосӣ, ки ба танзими давлатии ташаккул ва равнақи бозори маблағгузории хурд мусоидат мекунанд, ба тариқи зайл тавсия гардидааст: 1) таҳкими танзими низоми бонкӣ дар робита ба қарздиҳии истеъмолӣ; 2) сафарбарнамоии ташкилотҳои маблағгузории хурд ба аҳолии табақаҳои ниёзманди шаҳрҳо ва деҳот; 3) баланд бардоштани эътимоди аҳолӣ ба ташкилотҳои маблағгузории хурд дар натиҷаи такмили танзими давлатии фаъолияти онҳо; 4) танзими фаъолияти маблағгузории хурд дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба мисли танзими фаъолияти бонкӣ; 5) мустаҳкамсозии бахши ҳуқуқии маблағгузории хурд дар мубориза бар зидди тиҷорати ғайриҳуқуқӣ; 6) баланд бардоштани иқтидори назарраси бозори маблағгузории хурд барои соҳибкории хурду миёна; 7) кӯшиш барои пешбурди мутамаддини тиҷорати маблағгузории хурд, ки барои таҳкими он замина фароҳам меорад; 8) назорати мунтазам дар асоси принсипи бонкӣ; 9) зарурати андешидани маҷмуи чораҳо оид ба ҳифзи истифодабарандагони хизматрасониҳои маблағгузории хурд; 10) дар мувозинат нигоҳ доштани меъёрҳои табиии фоизи қарзҳои хурд.

Баррасии эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ нишон дод, ки:

- ***назарияи таҳқиқ*** дар заминаи муқаррароти назариявию консептуалӣ тавзеҳи моҳияти маблағгузории хурд ҳамчун хизматрасониҳои молиявӣ барои шахсоне, ки имконияти дастрасии ин хизматрасониҳоро мувофиқи меъёрҳои бонкӣ надоранд, аз ҷумла: аҳолии камбизоат ва фақри ҷомеа, соҳибкорони навқадам, муҳоҷирони эҳтиёҷманд, занҳои ташаббускор ва мубталои мушкилӣ гардида ва ғайраҳо бунёд шудааст;

- ***гояи*** таҳқиқот дар асоси барномаҳои давлатии соҳаи низоми бонкӣ, дастуру супоришҳои Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, маводҳои конференсияҳои сатҳҳои гуногун, маводи таҳлилӣ ва таҳқиқотӣ, маълумоти Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, маълумот аз Бонки миллии Тоҷикистон, ташкилотҳои маблағгузории хурд ва захираҳои иттилоотии шабакаи «Internet» ***асоснок шудааст;***

- ***аслият ва навгониҳои*** натиҷаҳои таҳқиқот дар асосноккунии муқаррароти назариявӣ-услубӣ ва пешниҳоди тавсияҳои амалӣ оид ба ташаккул ва равнақи маблағгузории хурд ҳамчун воситаи муассири паст кардани сатҳи камбизоатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистион бо далелҳои мушаххас ва тавсияҳои методии коркардшуда тасдиқ шудаанд;

- ***усулҳои муосири*** ҷамъоварӣ ва коркарди маълумот зимни тартибдиҳии ҷадвалҳо, таҳияи равишҳои муосир ва коркарди тавсияҳо баҳри ташаккул ва равнақи маблағгузории хурд истифода шудааст.

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ:

- муаллиф зарурияти ташаккул ва равнақи маблағгузории хурд дар шароити тағйирёбии иқтисодиёти ҷаҳони муосир ва Ҷумҳурии Тоҷикистонро ба таври назариявӣ ва амалӣ асоснок намудааст;

- муаллиф асосҳои назариявӣ – услубии ташаккул ва равнақи маблағгузории хурдро таҳқиқ намуда, вазъи рушди маблағгузории хурд ва сатҳи камбизоатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳлил ва арзёбӣ карда, самтҳои асосии ташаккул ва равнақи маблағгузории хурд дар Ҷумҳурии Тоҷикистонро пешниҳод намудааст;

- аз ҷониби муаллиф тавсияҳо оид ба мукаммалсозии фаъолияти ташкилотҳои маблағгузории хурд бо назардошти иқтидори имрӯза дар шароити тағйирёбии иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон ироа гардида, дурнамои амсилаи регрессионӣ, ҷадвали SWOT-таҳлил ва дар асоси онҳо пешниҳоди масъалаҳои танзими давлатии ташаккул ва равнақи бозори маблағгузории хурд бо назардошти баррасии таҷрибаи ташаккул ва рушди маблағгузории хурди мамолики хориҷӣ таҳия шуда, хусусиятҳои амалишавандаи афзалиятноки он барои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар диссертатсия тавсия гардидааст;

- аз рӯйи мавзуи таҳқиқот нашри 15 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 4 мақола дар нашрияҳои тақризшавандаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистонро амалӣ намудааст;

- ба тасвиб расонидани натиҷаҳои таҳқиқоти илмӣ дар конференсияҳои илмӣ-назариявии байналмилалӣ, ҷумҳуриявӣ ва семинарҳои илмӣ.

Дар маҷлис аз 6 июли соли 2024 шурои диссертатсионӣ барои сазовор донистани Вазирзода Дилором Раҷамат ба дараҷаи илмии номзади илмҳои

иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.07 – Молия, муомилоти пулӣ ва қарз қарор қабул намуд.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар шурои диссертатсионӣ 15 нафар иштирок доштанд, аз ҷумла 5 нафар оид ба тахассуси диссертатсияи баррасишаванда. Аз 15 нафар ҳайати умумии иштирокдорони шуро, овоз доданд: тарафдор – 15 нафар, муқобил - нест, бюллетенҳои беэътибор - нест.

Раисикунадаи маҷлиси шурои диссертатсионӣ, муовини раиси шурои диссертатсионӣ д.и.и., дотсент **Низомов С.Ф.**

***Котиби илмии шурои* диссертатсионӣ, н.и.и.** **Бобиев И.А.**

06 июли соли 2024